

Sygn. akt I NSW 60/20

POSTANOWIENIE

Dnia 12 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Widło (przewodniczący)

SSN Marcin Łochowski (sprawozdawca)

SSN Antoni Bojańczyk

w sprawie ze skargi pełnomocnika wyborczego Komitetu Wyborczego Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej L.S.
na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej Nr 187/2020 z dnia 10 czerwca 2020 r.,
przy udziale Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 12 czerwca 2020 r.,

oddala skargę.

UZASADNIENIE

Państwowa Komisja Wyborcza uchwałą nr 187 /2020 z 10 czerwca 2020 r. po rozpatrzeniu zgłoszenia kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, którego dnia 10 czerwca 2020 r. dokonał Ł.M.B. – pełnomocnik wyborczy komitetu wyborczego pod nazwą „Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej L.S.”, i stwierdzeniu, że nie spełnia ono warunków określonych w Kodeksie wyborczym, postanowiła odmówić rejestracji kandydata na Prezydenta RP L.S. w wyborach Prezydenta RP zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r.

W uzasadnieniu uchwały PKW wskazała, że 10 czerwca 2020 r. Ł.M.B. – pełnomocnik wyborczy, dokonał zgłoszenia kandydata na Prezydenta RP w

wyborach zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r. L.S.. Do zgłoszenia dołączono 421 arkuszy wykazu podpisów obywateli popierających kandydata, co stanowiło 3 885 podpisów wyborców (2 881 podpisów złożonych na kartach poparcia dotyczących wyborów Prezydenta RP zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r., 845 podpisów złożonych na kartach poparcia dotyczących wyborów Prezydenta RP zarządzonych na dzień 10 maja 2020 r. i 159 podpisów na kartach nieopisanych datą wyborów). PKW stwierdziła, że do zgłoszenia kandydata dokonanego przez pełnomocnika wyborczego 10 czerwca 2020 r. nie załączono wykazu podpisów co najmniej 100 000 obywateli popierających zgłoszenie kandydata. Jednocześnie PKW stwierdziła, że przepisy nie dają podstaw do uznania podpisów zebranych w związku z wyborami zarządzonymi na dzień 10 maja 2020 r., jako podpisów popierających kandydata w wyborach zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r. PKW wskazała ponadto, że kandydaci, których uznała za zarejestrowanych w trybie art. 14 ust. 5 ustawy z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz.U 2020, poz. 979, dalej: ustawa o szczególnych zasadach wyborów w 2020 r.), uzyskali wymagane w Konstytucji RP i Kodeksie wyborczym poparcie co najmniej 100 000 obywateli w związku z wyborami zarządzonymi na dzień 10 maja 2020 r., w których głosowanie nie odbyło się. Natomiast kandydat takiego poparcia nie uzyskał. Ze względu na brak możliwości usunięcia wady zgłoszenia polegającej na niedołączeniu wykazu poparcia przez co najmniej 100 000 obywateli, po upływie terminu zgłaszania kandydatów, PKW nie wzywała pełnomocnika wyborczego do usunięcia wady zgłoszenia.

Pismem z 12 czerwca 2020 r. wniesionym za pośrednictwem profilu zaufanego na Elektronicznej Platformie Usług Administracji Publicznej (ePUAP) pełnomocnik wyborczy złożył skargę na uchwałę PKW, wnosząc o uznanie skargi za zasadną celem rejestracji kandydata przez PKW. Skarżący zarzucił uchwale naruszenie art. 303 § 1 Kodeksu wyborczego przez niezasadne skrócenie przez PKW terminu na składanie zgłoszeń kandydatów do godz. 16.15 w dniu 10 czerwca 2020 r., podczas, gdy ww. przepis przewiduje możliwość ich składania do godz. 24.00. Jednocześnie skarżący wskazał, że łącznie złożył 84 920 podpisów

poparcia.

W odpowiedzi na skargę PKW wniosła o oddalenie skargi, wskazując, że do zgłoszenia kandydata dokonanego przez pełnomocnika wyborczego nie załączono wykazu podpisów co najmniej 100 000 obywateli popierających to zgłoszenie. Państwowa Komisja Wyborcza podkreśliła, że wyborach zarządzonych na 28 czerwca 2020 r. pełnomocnik wyborczy mógł dokonać zgłoszenia kandydata wyłącznie na podstawie art. 14 ust. 7 w zw. z art. 1 ust. 2 ustawy o szczególnych zasadach wyborów w 2020 r., tj. na podstawie przepisów Kodeksu wyborczego, a nie ponownego zgłoszenia kandydata w trybie art. 14 ust. 5 tej ustawy. Ponadto PKW stwierdziła, że zgodnie z art. 14 ust. 7 ustawy o szczególnych zasadach wyborów w 2020 r., jej przepisy nie wyłączają możliwości rejestracji kandydatów na Prezydenta RP w wyborach zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r. zgodnie z przepisami Kodeksu wyborczego. W związku z tym możliwe było do 10 czerwca 2020 r. do godz. 16.15 zgłoszenie kandydata w sposób określony w Kodeksie wyborczym, przy czym zgłoszenie musiało spełniać wszystkie wymogi Kodeksu wyborczego oraz Konstytucji RP, tj. do zgłoszenia powinien m.in. zostać dołączony wykaz co najmniej 100 000 podpisów poparcia, co nie zostało spełnione.

Państwowa Komisja Wyborcza wyjaśniła też, że zgodnie z art. 9 § 3 Kodeksu wyborczego jeżeli kodeks nie stanowi inaczej, czynności wyborcze określone kalendarzem wyborczym oraz czynności, o których mowa w art. 9 § 1, są dokonywane w godzinach urzędowania sądów, organów wyborczych, urzędów gmin oraz konsulatów. Oznacza to, że zgłoszenie kandydata mogło nastąpić do 10 czerwca 2020 r. do godz. 16.15, ponieważ przepis art. 303 § 1 Kodeksu wyborczego, przewidujący możliwość zgłoszenia kandydata do godz. 24.00, nie znajduje w tym przypadku zastosowania na mocy art. 15 ust. 1 zd. 2 ustawy o szczególnych zasadach wyborów w 2020 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga jest bezzasadna.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy o szczególnych zasadach wyborów w 2020 r. ustawa ta określa zasady i tryb organizacji wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej

Polskiej zarządzonych w 2020 r., w związku z ogłoszonym stanem epidemii na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W zakresie nieuregulowanym w tej ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (t.j. Dz.U. 2019, poz. 684 ze zm., dalej: k.wyb.).

Stosownie do treści art. 304 § 6 k.wyb. pełnomocnikowi wyborczemu służy prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej o odmowie rejestracji kandydata. Skargę wnosi się w terminie 2 dni od daty podania do publicznej wiadomości postanowienia o odmowie rejestracji kandydata. Sąd Najwyższy rozpatruje skargę w składzie 3 sędziów, w postępowaniu nieprocesowym (art. 304 § 7 k.wyb.).

Sąd Najwyższy podziela pogląd, że dopuszczalne jest wniesienie skargi na odmowę rejestracji kandydata na Prezydenta RP za pośrednictwem platformy ePUAP. Taka możliwość nie wynika z odpowiedniego stosowania do tego środka prawnego przepisów art. 126 § 5 k.p.c. w zw. z art. 511 k.p.c. w zw. z art. 304 § 7 k.wyb. (tak jednak np. Sąd Najwyższy w postanowieniu z 6 kwietnia 2020 r., I NSW 12/20). Po pierwsze, ustawodawca – odmiennie niż w przypadku protestu wyborczego (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 25 października 2011 r., III SW 70/11; z 25 października 2011 r., III SW 68/11; z 15 lipca 2010 r., III SW 87/10; z 27 maja 2020 r., I NSW 24/20) – nie przesądził formy, w jakiej może zostać wniesiona skarga na odmowę rejestracji kandydata. Co pozwala na uznanie, że skarga taka może zostać wniesiona nie tylko w tradycyjnej formie pisemnej, ale w każdej formie pozwalającej na jednoznaczną identyfikację tożsamości osoby wnoszącej pismo. Po drugie, platforma ePUAP służąca, co do zasady, do kontaktów obywatela z organami władzy publicznej pozwala na taką jednoznaczną identyfikację tożsamości osoby wnoszącej skargę. W konsekwencji, należy uznać, że w tym zakresie nie ma zastosowania art. 126 § 1 pkt 6 k.p.c., ale brak jest też podstaw do odwołania się do art. 126 § 5 k.p.c., który reguluje szczególną sytuację wnoszenia pism za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, np. w elektronicznym postępowaniu upominawczym (art. 505³¹ k.p.c.) lub postępowaniu rejestrowym (art. 694^{3a} k.p.c.). Nie podważa to przy tym tezy o dopuszczalności wniesienia na tle k.wyb. skargi na odmowę rejestracji kandydata na Prezydenta RP za pośrednictwem platformy ePUAP,

która nie jest „systemem teleinformatycznym”, o jakim mowa w art. 126 § 5 k.p.c.

L.S. nie został zarejestrowany jako kandydat na Prezydenta RP w wyborach wyznaczonych na 10 maja 2020 r. z uwagi na niedołączenie do zgłoszenia wykazu co najmniej 100 000 obywateli popierających zgłoszenie tego kandydata, przedstawił bowiem tylko 80 190 podpisów poparcia. Skargę na uchwałę PKW nr 102/2020 z 30 marca 2020 r. odmawiającą rejestracji L.S. Sąd Najwyższy oddalił postanowieniem z 6 kwietnia 2020 r., I NSW 12/20. Jednak zgodnie z art. 14 ust. 7 ustawy o szczególnych zasadach wyborów w 2020 r. przepisy art. 14 ust. 1-6 tej ustawy nie wyłączają możliwości tworzenia komitetu wyborczego oraz rejestracji kandydatów na Prezydenta RP zgodnie z przepisami Kodeksu wyborczego w związku z zarządzeniem przez Marszałka Sejmu wyborów na Prezydenta Rzeczypospolitej w kolejnym terminie. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej postanowieniem z 3 czerwca 2020 r. w sprawie zarządzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządził wybory Prezydenta RP i wyznaczył datę wyborów na 28 czerwca 2020 r. (Dz.U. 2020, poz. 988).

Pełnomocnik wyborczy dokonał zgłoszenia kandydatury L.S. w wyborach Prezydenta RP, zarządzonych na 28 czerwca 2020 r., dołączając do zgłoszenia wykaz 3 885 obywateli popierających to zgłoszenie. Natomiast zgodnie z art. 296 k.wyb. w zw. z art. 1 ust. 2 ustawy o szczególnych zasadach wyborów w 2020 r. kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej zgłasza co najmniej 100 000 obywateli mających prawo wybierania do Sejmu. Zgłoszenie musi być poparte podpisami zgłaszających. Według art. 304 § 1 k.wyb. Państwowa Komisja Wyborcza rejestruje kandydata na Prezydenta RP, jeżeli zgłoszenia dokonano zgodnie z przepisami k.wyb., sporządzając protokół rejestracji kandydata, i zawiadamia o tym pełnomocnika wyborczego. Państwowa Komisja Wyborcza, sprawdzając prawidłowość zgłoszenia kandydata, bada m.in., czy zgłoszenie kandydatury poparło podpisami co najmniej 100 000 obywateli, zgodnie z art. 303 § 1 pkt 3 k.wyb. (art. 304 § 2 pkt 3 k.wyb.).

Nie można odmówić słuszności zarzutowi skarżącego, że PKW naruszyła art. 303 § 1 k.wyb., wyznaczając termin na przyjmowanie zgłoszeń kandydatów do godz. 16.15 w dniu 10 czerwca 2020 r. Stosownie bowiem do art. 15 ust. 1 ustawy o szczególnych zasadach wyborów w 2020 r. w postanowieniu o zarządzeniu

wyborów Marszałek Sejmu po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej, określa dni, w których upływają terminy wykonania czynności wyborczych przewidzianych w ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy i ustawie, mając na względzie termin wyborów ustalony w postanowieniu. Terminów wykonania czynności wyborczych wskazanych k.wyb. nie stosuje się. Przepis ten wyłącza zatem w wyborach Prezydenta RP w 2020 r. stosowanie tych przepisów k.wyb., które określają długość terminów do dokonania poszczególnych czynności w trakcie wyborów, np. art. 299 § 4, 303 § 1 zd. 1, 305 § 2 k.wyb. Brak jednak podstaw do przyjęcia, że art. 15 ust. 1 zd. 2 ww. ustawy wyłącza również stosowanie art. 303 § 1 zd. 1 k.wyb. w takim zakresie, w jakim stanowi on, że zgłoszenia kandydata na Prezydenta RP dokonuje osobiście pełnomocnik wyborczy najpóźniej do godziny 24.00 danego dnia. W istocie chodzi tu przecież nie o regulację długości określonego w dniach terminu na wykonanie czynności wyborczych (te bowiem określa Marszałek Sejmu), ale określenie sposobu liczenia upływu terminu. Przy czym Marszałek Sejmu w załączniku do postanowienia z 3 czerwca 2020 r. w sprawie zarządzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wskazał jedynie, że zgłaszanie do PKW kandydatów na Prezydenta RP powinno nastąpić do 10 czerwca 2020 r., nie precyzując godziny, do której takie zgłoszenie powinno zostać dokonane.

Nie jest trafne stanowisko PKW, że zastosowanie w tej sytuacji znajdzie art. 9 § 3 k.wyb., wprowadzający zasadę, że jeżeli kodeks nie stanowi inaczej, czynności wyborcze określone kalendarzem wyborczym oraz czynności, o których mowa w art. 9 § 1 k.wyb, są dokonywane w godzinach urzędowania sądów, organów wyborczych, urzędów gmin oraz konsulatów. Kwestia ta została uregulowana w art. 303 § 1 k.wyb., którego stosowanie nie zostało w tym zakresie wyłączone przez art. 15 ust. 1 zd. 2 ustawy o szczególnych zasadach wyborów w 2020 r. Gdyby zresztą konsekwentnie podzielić stanowisko PKW, że art. 15 ust. 1 zd. 2 tej ustawy wyłącza stosowanie przepisów k.wyb. nie tylko określających długość terminów na dokonywanie czynności wyborczych, ale także tych, które regulują sposób liczenia tych terminów, to z tych samych przyczyn wyłączone byłoby także stosowanie art. 9 § 3 k.wyb., który w tym ujęciu określa sposób ustalenia upływu terminu (a nie jego długość), łącząc go z końcem godzin

urzędowania PKW.

Zdaniem Sądu Najwyższego trzeba też zwrócić uwagę, że ustawa o szczególnych zasadach wyborów w 2020 r. w sposób bardzo istotny skróciła przewidziane w k.wyb. terminy na dokonywanie czynności wyborczych, w tym także termin na zgłoszenie kandydata na Prezydenta RP. Przyjęcie, że jest możliwe dodatkowe (dalsze) skrócenie tych i tak krótkich terminów byłoby nieproporcjonalnym, w rozumieniu Konstytucji RP, ograniczeniem praw kandydatów oraz popierających ich obywateli. Wobec tego trzeba przyjąć, że kandydaci na Prezydenta mogli zostać zgłoszeni zgodnie z art. 303 § 1 k.wyb. do 10 czerwca 2020 r. do godz. 24.00.

Uchybienie to pozostaje jednak bez znaczenia dla trafności zaskarżonej uchwały PKW, ponieważ skarżący nie twierdzi nawet, że 10 czerwca 2020 r. dysponował brakującymi podpisami poparcia, a nie mógł ich złożyć jedynie ze względu na ograniczenie przez PKW czasu na zgłaszanie kandydatów. Skarżący nie uprawdopodobnił również, iż byłby w stanie zebrać brakujące podpisy poparcia 10 czerwca 2020 r. między godz. 16.15 a 24.00. Zarzuty skargi na tej płaszczyźnie nie zostały więc poparte konkretnymi twierdzeniami, a przez to nie mogą zostać uznane za zasadne.

Niezależnie zatem od tego, czy istniałaby prawna dopuszczalność doliczenia kandydatowi L.S. podpisów poparcia zebranych przez niego w trakcie wyborów zarządzonych na 10 maja 2020 r. w liczbie 80 190, nie ulega wątpliwości, że kandydat ten nadal nie złożył zgłoszenia popartego przez co najmniej 100 000 obywateli (łącznie z podpisami zebranymi aktualnie przedłożył 84 075 podpisów poparcia). Stąd też odmowa rejestracji kandydata na Prezydenta RP L.S. w wyborach Prezydenta RP zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r. znajdowała uzasadnienie w treści art. 304 § 1 k.wyb. w zw. z art. 296 k.wyb.

Z tego względu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 304 § 7 k.wyb. w zw. z art. 1 ust. 2 ustawy o szczególnych zasadach wyborów w 2020 r. oddalił skargę, jako bezzasadną.